

M.Y.ZÖHRAB-MƏCİD

filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

e-mail: zmesma@mail.ru

: <https://orcid.org/0009-0002-4050-5508>

Azərbaycan Dillər Universiteti

(Bakı şəh., R.Behbudov küç., 134)

10.62021/0026-0028.2024.4.088

İNGİLİS DİLİNİN MƏDƏNİYYƏTLƏRARASI KOMMUNİKASIYADA ROLU

Xülasə. Məlumdur ki, ingilis dili mədəniyyətlərarası kommunikasiyada çox böyük rol oynayır. Mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqi və qlobal əlaqələrin genişləndirilməsi əksər hallarda ingilis dilinin sayəsində mümkün olur. İngilis dilinin müxtəlif dildə danışan insanlar arasında lingua franca rolunu oynaması onlar arasındakı ünsiyyəti asanlaşdıran əsas amildir. Bu dil müxtəlif mədəniyyətlərə sahib insanlar arasında körpü rolunu oynayır, əməkdaşlığı və fikir mübadiləsini təşviq edir. İngilis dili biznes, təhsil, texnologiya və diplomatiya kimi bir çox beynəlxalq kontekstlərdə, həmçinin işgüzar danışıqlar və beynəlxalq əməkdaşlıqlarda ümumi və ortaq dil kimi istifadə olunur.

Açar sözlər: mədəniyyətlərarası kommunikasiya, qlobal əlaqələr, tendensiya, akademik resurslar, perspektivlər

İngilis dili qlobal dil kimi mühüm rol oynayır və ümumiyyətlə, mədəniyyətlərarası ünsiyyət vasitəsi kimi istifadə olunur. Onun geniş yayılmasını tarixi, siyasi, iqtisadi və mədəni amillərlə əlaqələndirmək olar. İngilis dili qlobal *lingua franca* kimi meydana çıxdı, yəni o, müxtəlif dövlət dillərində danışanlar arasında ünsiyyət üçün ümumi dil kimi istifadə olunur. Bir çox beynəlxalq şəraitdə ingilis dili müxtəlif dil mənşəli şəxslərə effektiv ünsiyyət qurmağa imkan verən neytral dil kimi xidmət edir. Britaniya İmperiyasının tarixi genişlənməsi və ABŞ-ın sonrakı təsiri ingilis dilinin dünyanın müxtəlif bölgələrində yayılmasında mühüm rol oynadı. Bu tarixi kontekst ingilis dilinin geniş şəkildə mənimsənilməsinə kömək etdi. İngilisdilli ölkələr, xüsusilə ABŞ, Böyük Britaniya, Kanada və Avstraliya qlobal iqtisadiyyatda böyük rol oynamışlar [2, s.176]. Bu xalqların iqtisadi təsiri ingilis dilinin beynəlxalq biznesdə, ticarətdə və maliyyədə önə çıxmasına səbəb olmuşdur. İngilis dili diplomatiyanın və beynəlxalq təşkilatların əsas dilidir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, NATO, Avropa İttifaqı və müxtəlif digər beynəlxalq forumlar ingilis dilindən iş dili kimi istifadə edir və bu onu qlobal idarəetmə və əməkdaşlıq üçün mühüm alətə çevirir. İngilis dili elmi tədqiqatlarda və texnoloji innovasiyalarda üstünlük təşkil edən dildir. Bir çox akademik jurnallar, konfranslar və tədqiqat nəşrləri ingilis dilindədir ki, bu da bütün dünya üzrə elm adamları və tədqiqatçılar üçün ünsiyyət qurmağı və öz nəticələrini paylaşmağı vacib edir. Filmlər, televiziya şouları, musiqi və ədəbiyyat da daxil olmaqla ingilisdilli media qlobal təsirə malikdir. Əyləncə sənayesi, xüsusən də Hollivud bütün dünya üzrə auditoriyanın qavradığı məzmun yaradır və ingilis dilinin geniş yayılmasına və istifadəsinə töhfə verir. İngilis dili tez-tez ali təhsildə, xüsusən biznes, elm, texnologiya və beynəlxalq əlaqələr kimi sahələrdə tədris vasitəsi kimi istifadə olunur. Bu, onun akademik və peşəkar məqsədlər üçün dil kimi əhəmiyyətini daha da gücləndirir. Ölkələr arasında qarşılıqlı əlaqə və asılılığın artması ilə müşahidə olunan qloballaşma prosesi ingilis dilinin ünsiyyət üçün ümumi dil kimi istifadəsini sürətləndirdi. İngilis dili biliyi qlobal əmək bazarında çox vaxt dəyərli bacarıq kimi qəbul edilir. Qlobal ünsiyyət üçün əsas platforma olan internet əsasən ingilis dilində fəaliyyət göstərir. Bir çox veb-saytlar, sosial media platformala-

rı və onlayn resurslar müxtəlif dil mənşəli insanlar arasında qarşılıqlı əlaqəni asanlaşdıran standart dil kimi ingilis dilindən istifadə edir.

İngilis dilinin qlobal *lingua franca* statusu, beynəlxalq ünsiyyət üçün praktiki faydaları olsa da, dil və mədəni müxtəliflik problemlərini də gündəmə gətirir. Çoxdilliliyi təşviq etmək və digər dillərin dəyərini tanımaq səyləri daha əhatəli və ədalətli qlobal ünsiyyət mühitinin qorunması üçün vacibdir.

İngilis dili beynəlxalq biznes və ticarətdə üstünlük təşkil edən dildir. Bir çox transmilli korporasiyalar ünsiyyət, danışıqlar və sənədləşmə üçün əsas dil kimi ingilis dilindən istifadə edirlər. İngilis dilini bilmək çox vaxt qlobal bazarda dəyərli bacarıq hesab olunur. Beynəlxalq biznes və ticarətdə ingilis dilinin üstünlüyü onun qlobal *lingua franca* rolunun və müxtəlif peşəkar və kommertiya kontekstlərində geniş istifadəsinin əksidir. İngilis dili müxtəlif dil mənşəli biznes mütəxəssisləri üçün effektiv ünsiyyət qurmaq üçün ümumi zəmin yaradır. İngilis dilinin beynəlxalq biznesdə standart dil kimi istifadəsi ünsiyyəti asanlaşdırmağa və mümkün anlaşılmaqları azaltmağa kömək edir. Bir çox transmilli korporasiyaların müxtəlif ölkələrə olan işçiləri olan müxtəlif komandalar var. İngilis dili, ana dillərindən asılı olmayaraq işçilərə problemsiz əməkdaşlıq etməyə imkan verən neytral dil kimi xidmət edir. Bu, layihənin idarə edilməsi, strategiyanın inkişafı və funksiyalararası komanda işi üçün çox vacibdir. İngilis dili tez-tez beynəlxalq işgüzar əməliyyatlarda müqavilələrin və hüquqi sənədlərin tərtibi üçün istifadə olunur. Bu standartlaşdırma hüquqi baxımdan aydınlığı və ardıcılığı təmin edir, yanlış təfsir və ya hüquqi mübahisələr riskini azaldır.

İngilis dili beynəlxalq maliyyə dilidir və ingilis dilini bilmək çox vaxt qlobal bazarlara çıxış üçün ilkin şərt kimi qəbul edilir. İngilis dilli sənədlər və maliyyə hesabatları beynəlxalq investisiya, ticarət danışıqları və maliyyə əməliyyatlarında geniş istifadə olunur. İngilis dili dünyanın bir çox nüfuzlu biznes məktəblərində və universitetlərində əsas tədris dilidir. Nəticədə, biznes mütəxəssisləri çox vaxt ingilis dilində təhsil alırlar və bu dil ümumiliyi onların peşəkar karyeralarına da yayılır. İngilis dili beynəlxalq konfranslarda, ticarət sərgilərində və biznes forumlarında üstünlük təşkil edən dildir. Bu tədbirlərdə iştirak edən peşəkarlar şəbəkələşmə, təqdimatlar və müzakirələr üçün ümumi dilə ehtiyac duyurlar və bu da ingilis dilini təbii seçim edir. Bazarlarını qlobal şəkildə genişləndirmək istəyən şirkətlər marketinq və reklam materiallarında tez-tez ingilis dilindən istifadə edirlər. İngilisdilli məzmun daha geniş auditoriyaya çatmağa kömək edir və bir çox qlobal brendlər ardıcılıq və daha geniş cəlbədici-lik üçün öz tanıtım kampaniyalarında ingilis dilindən istifadə edirlər. İngilis dili texnologiya sənayesinin əsas dilidir və bir çox texnoloji yeniliklər və irəliləyişlər ingilis dilində sənədləşdirilir və müzakirə olunur. Sürətlə inkişaf edən texnologiya sahəsində ingilis dilini bilmək ən son yeniliklərdən xəbərdar olmaq üçün çox vacibdir. Bir çox beynəlxalq təşkilatlar və sənaye standartları ingilis dilində yaradılmışdır. Bu standartlara riayət etmək qlobal ticarətlə məşğul olan müəssisələr üçün vacibdir və ingilis dilindən istifadə uyğunluğu təmin edir. İngilis dili çox vaxt iş dünyasında şəbəkələşmə və əlaqələr qurmaq fəaliyyətləri üçün seçilən dildir. İngilis dili biliyi insanın dünyanın müxtəlif yerlərindən olan maraqlı tərəflərlə əlaqələr qurmaq və sövdələşmələr aparmaq bacarığını artırır [4, s.29].

Beynəlxalq biznes və ticarətdə ingilis dilinin üstünlüyü praktiki üstünlüklər təqdim etsə də, dil müxtəlifliyinin və mədəni həssaslığın əhəmiyyətini dərk etmək vacibdir. Müəssisələr müxtəlif maraqlı tərəflərlə effektiv ünsiyyəti təmin etmək üçün tərcümə və lokallaşdırma xidmətlərindən istifadəni də nəzərdən keçirməlidirlər.

İngilis dilindən diplomatik dairələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda geniş istifadə olunur. Bu, müxtəlif ölkələrin nümayəndələrinin qarşılıqlı əlaqədə olduğu və qlobal məsələlər üzrə danışıqlar apardığı Birləşmiş Millətlər Təşkilatı kimi forumlarda əsas ünsiyyət dilidir. İngilis dili dil mənşəli biznes ilə effektiv ünsiyyət qurmaq üçün ümumi zəmin yaradır.

İngilis dilinin təhsil və tədqiqatda geniş istifadəsi bilik mübadiləsi, akademik əməkdaşlıq və ali təhsilin beynəlmilləşməsi üçün əhəmiyyətli təsirləri olan qlobal bir hadisədir. İngi-

lis dili müxtəlif dil mənşəli alimlər, tədqiqatçılar və tələbələr arasında ünsiyyəti asanlaşdıran vahid dil rolunu oynayır [5, s.286]. İngilis dili tədqiqat nəşrləri və elmi məqalələr üçün üstünlük təşkil edən dildir. Nüfuzlu akademik jurnalların əksəriyyəti ingilis dilində məqalələr dərc edir, tədqiqat nəticələrinin qlobal yayılmasına töhfə verir və tədqiqatçılara daha geniş auditoriyaya çatmağa imkan verir. Beynəlxalq konfranslar tez-tez təqdimatlar və müzakirələr üçün əsas dil kimi ingilis dilindən istifadə edirlər. Bu, alimlərə öz tədqiqatlarını qlobal platformada paylaşmağa, müxtəlif ölkələrdən olan həmkarları ilə əlaqə saxlamağa və beynəlxalq akademik diskursda iştirak etməyə imkan verir.

İngilis dili müxtəlif ölkələrdən olan insanlar arasında mədəni mübadilə üçün körpü rolunu oynayır. İngilis dilində ədəbiyyat, film, musiqi və digər mədəni ifadələr vasitəsilə insanlar qlobal qarşılıqlı əlaqə hissini gücləndirərək müxtəlif perspektivləri paylaşa və qiymətləndirə bilirlər. İngilis dilinin mədəni mübadilədə rolu həqiqətən də əhəmiyyətlidir, müxtəlif mənşəli şəxslərin mədəni ifadənin müxtəlif formalarını paylaşa və qiymətləndirə biləcəyi bir vasitə kimi çıxış edir [3, s.55].

İngilis dili bir çox rəqəmsal və sosial media platformalarında üstünlük təşkil edən dildir. Dünyanın hər yerindən olan məzmun yaradıcıları və istifadəçilər ingilis dilində məlumat paylaşır və istehlak edir, mədəniyyətlərarası qarşılıqlı əlaqəni və fikir mübadiləsini təşviq edir. İngilis dili tez-tez incəsənət və dizayn dünyasında ünsiyyət dili kimi istifadə olunur. Müxtəlif mədəniyyətlərdən olan rəssamlar, dizaynerlər və yaradıcılar qlobal bədii dialoqa töhfə verməklə əməkdaşlıq etmək, işlərini bölüşmək və beynəlxalq sərgilərdə iştirak etmək üçün ingilis dilindən istifadə edə bilirlər. İngilis dili qlobal səviyyədə keçirilən bir çox ədəbiyyat və incəsənət festivallarında mərkəzi rol oynayır. Bu tədbirlər yazıçılara, şairlərə, rəssamlara və ifaçılara öz işlərini nümayiş etdirmək, müxtəlif auditoriyalarla əlaqə saxlamaq və mədəniyyətlərarası müzakirələrdə iştirak etmək üçün platforma yaradır. İngilis dili müxtəlif dil mənşəli rəssamlar, yazıçılar, musiqiçilər və yaradıcılar arasında əməkdaşlığı asanlaşdırır. İngilis dilində həyata keçirilən əməkdaşlıq layihələri mədəni təsirlərin mübadiləsinə və müxtəlif perspektivlərin qarışığını əks etdirən əsərlərin yaradılmasına imkan verir. İngilis dilindən, adətən, qlobal tədbirlərdə və mədəni şənliklərdə istifadə olunur. İstər beynəlxalq mükafatlandırma mərasimləri, istər mədəni sərgilər, istərsə də qlobal bayramlar olsun, ingilis dili dünyanın müxtəlif yerlərindən olan iştirakçılar və tamaşaçılar arasında ünsiyyət vasitəsi kimi xidmət edir.

İngilis dili tez-tez turizm sənayesində ümumi dil kimi istifadə olunur. Bu, müxtəlif istiqamətlərdə turistlər və yerli əhali arasında ünsiyyəti asanlaşdırır, daha rahat səyahət təcrübəsinə töhfə verir. İngilis dilinin turizm sənayesində ümumi dil kimi rolu müxtəlif istiqamətlərdə turistlər və yerli əhali arasında ünsiyyəti asanlaşdırmaq üçün çox vacibdir [2, s.133]. İngilis dili turistlər və xidmət təminatçıları, o cümlədən otel işçiləri, restoran işçiləri və tur bələdçiləri arasında ünsiyyət vasitəsi kimi geniş istifadə olunur. Turizm mütəxəssisləri arasında ingilis dili biliyi ziyarətçilərin öz ehtiyaclarını asanlıqla çatdırmaq və müvafiq məlumatları almaq imkanını verir. Bir çox turistik məkanlarda işarələr, xəritələr və məlumat materialları ingilis dilində mövcuddur. Bu, turistlərə tanış olmayan yerlərdə naviqasiya etməyə, vacib məlumatlara daxil olmağa və ziyarət etdikləri yerlərin mədəni və tarixi əhəmiyyətini başa düşməyə kömək edir. İngilisdilli tur bələdçiləri tez-tez bələdçili turlar təqdim etmək və yerli mədəniyyət, tarix və görməli yerlər haqqında məlumat paylaşmaq üçün mövcuddur. Bu, geniş başa düşülən dildə anlayışlar və kontekst təmin etməklə ümumi turist təcrübəsini artırır. İngilis dilindən adətən yaşayış yerlərinin, nəqliyyatın və digər səyahətlə bağlı xidmətlərin sifarişi üçün istifadə olunur. Onlayn platformalar, səyahət agentlikləri və rezervasiya sistemləri çox vaxt ingilis dilində fəaliyyət göstərir və bu, onu qlobal auditoriya üçün əlçatan edir. İngilis dili beynəlxalq hava limanlarında və nəqliyyat mərkəzlərində tez-tez əsas dil kimi istifadə olunur. Səyahətçilərin müxtəlif dil biliklərinə uyğunlaşmaq üçün elanlar, lövhələr və xidmətlər çox vaxt ingilis dilində mövcuddur. Fövqəladə hallar zamanı turistlərə vacib məlumatları çatdırmaq üçün çox

vaxt ingilis dilindən ümumi dil kimi istifadə edilir. Buraya təhlükəsizlik təlimatları, evakuasiya prosedurları və yerli hakimiyyət orqanları ilə əlaqə daxildir.

Əslində, ingilis dilinin turizm sənayesindəki rolu lingvistik rahatlıqdan kənara çıxır; müxtəlif dil və mədəniyyət mənşəli ziyarətçilər üçün müsbət və inklüziv səyahət təcrübəsinə töhfə verir. Bununla belə, turizm sənayesinin müxtəlif səyahətçilərin ehtiyaclarının qarşılanmasını təmin etmək üçün çoxdilliliyi və mədəni həssaslığı da əhatə etməsi vacibdir. Filmlər, televiziya şouları və musiqi də daxil olmaqla ingilisdilli media qlobal təsirə malikdir. Onlar ümumi mədəni istinad nöqtəsini təmin edir və mədəni ideyaların beynəlxalq miqyasda yayılmasına töhfə verirlər. Media və əyləncə dili kimi ingilis dili böyük qlobal təsirə malikdir, mədəni tendensiyaları formalaşdırır, perspektivlərə təsir edir və beynəlxalq miqyasda ortaq mədəni istinad nöqtəsini təmin edir.

Elmi nəticə. Yuxarıda deyilənlərdən belə nəticəyə gəlirik ki, ingilis dili digər dillərlə müqayisədə daha geniş istifadə dairəsinə malik olub mədəniyyətlərarası anlaşma və əməkdaşlığa kömək edir, müxtəlif mədəni mənşəyə sahib insanlara effektiv ünsiyyət qurmağa və mədəni fərqlərin ortadan qaldırılmasına imkan verir.

Mövzunun aktuallığı. Mövzunun aktuallığı ingilis dilinin müasir cəmiyyətin bütün sahələrində geniş tətbiqi əhəmiyyət daşıması, getdikcə qloballaşan dünyada bu dilin mədəniyyətlərarası kommunikasiyada rolu ilə bağlıdır. Araşdırılan mövzu, həmçinin dil üstünlüyü və lingvistik imperializm məsələlərinə də işıq salır.

Praktik əhəmiyyəti. Yazılmış məqalənin praktik əhəmiyyəti odur ki, bu məqalə lingvokulturologiyanın tədrisində, lingvokulturoloji aspektdə xüsusi kurs və mühazirələrin aparılmasında dəyərli və zəruri mənbə kimi istifadə oluna bilər.

Ədəbiyyat

1. Barbara, A. Fennel. A history of English: A sociolinguistic approach / Barbara A. Fennel. – Wiley-Blackwell, – 2001. – p. 304.
2. Benevolo, L. Kültürel tarix / L.Benevolo. – İstanbul: Afa Yayıncılık, – 2016.
3. Bailey, Richard W. Images of English: a cultural history of the language / W.Bailey Richard. – Cambridge: Cambridge University Press, – 1991. – p. 343.
4. Chaillu, D. Cultural History / D.Chaillu, B.Paul. – New York: Charles Scribner's Sons, – 2010.
5. Pennycook, A. The Cultural politics of English as an international language / A.Pennycook. – London: Longman. – 1994. – p. 376

M.Y.Zohrab-Majid

The Role of English in Intercultural Communication Summary

It is known that the English language plays a very important role in intercultural communication. The promotion of intercultural dialogue and the expansion of global relations are mostly possible thanks to the English language. The fact that English plays the role of lingua franca among people who speak different languages is the main factor that facilitates communication between them. This language acts as a bridge between people of different cultures, encouraging cooperation and exchange of ideas. English is used as a common and shared language in many international contexts such as business, education, technology and diplomacy, as well as in business negotiations and international cooperation.

Key words: intercultural communication, global relations, trends, academic resources, perspectives

М.Я.Зохраб-Меджид

Роль английского языка в межкультурном общении

Резюме

Известно, что английский язык играет очень важную роль в межкультурном общении. Содействие межкультурному диалогу и расширению глобальных связей во многом возможно благодаря английскому языку. Тот факт, что английский язык играет роль лингва франка среди людей, говорящих на разных языках, является основным фактором, облегчающим общение между ними. Этот язык действует как мост между людьми разных культур, поощряя сотрудничество и обмен идеями. Английский язык используется как общий и общий язык во многих международных контекстах, таких как бизнес, образование, технологии и дипломатия, а также в деловых переговорах и на международном уровне. сотрудничество.

Ключевые слова: межкультурная коммуникация, глобальные отношения, тенденции, академические ресурсы, перспективы

Rəyçi: filol.e.d., prof. F.Veysəlli

Redaksiyaya daxil olub: 05.11.2024